ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՑԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՑԼԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքն արգիլուած չէ, ամբողջ մի տարի չորքան (905նոյեմ.—906օգոստ.) բաժնորդագինն է 20 ֆր. կանխիկ կարելի է նաև բաժնորդագրուիլ քանի ամսի համար որ ուզուի, ամէն մէկ ամսականը 2 ֆր. հաշուելով 1906 օգոստոս ամսէն անդին տանելու պայմանով։

Նամակ և ծրարպէտք է ղրկել հետեւեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, Rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France)։

ԻՒ ՏԱՐԻ
ԹԻՒ 40

1906 ՕԳՈՍՏՈՍ 1 Դ.
(Հ. Տ. 6ուիս 19)

ԳԱԾՄԱՆԴԵՍ

Բոլոր տեղեր հարկ համարի, համառօտելով և կամ ամսամբ միայն կը հրատարակէ իրեն ղրկուած գրուածները։ Գրատուր չէ վերադարձնելիք չհրատարակուած ձեռագիրները։

Յանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։

Յանուցման 1 միլիմետրը 1 սանտիմ կարժէ։ Գլխագիրը 2 սանտիմ։

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction : Rue Beaumont, 9.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Արմէնիայի 22րդ տարեշրջանը։ — Մի քանի դիտողութիւններ «Ազատ Բեմ»ի գրածներին առթիւ. — Յունատուն երեւոյթներ. — Օրմանեանի հրաժարականին առթիւ. — Հայեր յեզիպտոս. — Տեղական. — Թղթակցութիւններ Բիւզանդիոնէ. — Միջախորհրդարանական Միութեան խորհրդաժողովը. — Ֆրանսական ներքաղաքական միջադէպ մը. — Իտալական ներքաղաքական միջադէպ մը. — Պարսկաստան. — Ռուսիա. — Թիւրքիոյ հայոց գոյքեր Պուլկարիոյ մէջ. — Նոր հրատարակութիւններ. — Յանուցումներ։

ԳԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Ը. ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԵԱՆ

ԹԻՒՐՔԻԱՅԻ ՀԱՅԵՐՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱՆՆԵՐ (Թիւրքիոյ Հայերին և իրենց գրացի ազգերի վրայ վիճակագրական և տեղագրական տեղեկութիւններ կը պարունակէ։ Թիւրքահայաստանի մէջ բնակիչներ խօսող այլ և այլ ազգերէ բնակիչներուն ընդհանրական մէկ ցուցակն ալ կցուած է տետրակին վերջը։) Դին (35 սանթիմ) 50 սանթիմ։

«ԱՐՄԷՆԻԱ»Ի ՑՈՒՇԱՐԱՐ (Արմենիայի տարեշրջանի թիւերը այժմ բոլորովին սպառած և միեւնոյն ժամանակ շատերի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ շրջանի էջ 30ի չափ ամփոփ հրատարակուեցաւ գրեթէ 124 երեսներէ կը բաղկանայ) 1 ֆրանք)։ 1 ֆր. 40 սանթիմ։

ՎՐԺԱ (Պուլկարիոյ մէջ Թիւրքերէն բարբարոսութիւններէն միտք գոյակեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարներն ի՛նչպիսի մի ազգերի դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար)։ (15 սանթիմ), 20 սանթիմ։

Ա. ԹՈՄԱՍ ԲՈՑԱՐԻՍ (Ծունեաստանի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Ծուներ ի՛նչպիսի միջոցներու դիմած են իրեն. վրէժ լուծելու համար), (0,15 սանթիմ) 20 սանթիմ։

ԺԳ

ՄԻ ՊՈՒԼԿԱՐ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ
(ԶԱԽԱՐԻԱ ՍԹՈՑԱՆՈՎ)

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ԳԻՐՏԻՉ ՓՈՓԹՈՒԿԱԼԵԱՆ

1894

1 ֆրանգ և 40 սանթիմ։

Տարածելու համար մեծ քանակութեամբ առնողներուն 25 % զեղչ կը տրուի։

(Պարսկաստանի Հայերին համար 1 ֆրանգ է։)

ԱՐՄԷՆԻԱՅԻ 22ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԸ

Չորս թիւ յետոյ, այսինքն 44րդ թուով, կը վերջանայ Արմենիայի 21րդ շրջանը։

Ուստի այժմէն բացուած է բաժանորդագրութիւն Արմենիայի 22րդ տարեշրջանին համար որ կը սկսի 1906 հոկտեմբերէն և կը տեւէ մինչեւ 1907 յուլիսի վերջը։

Արմենիայի ծրագիրն ու բաժնորդագրութեան պայմանները կը մնան միեւնոյնը։ Ամբողջ տարեշրջանի բաժնորդագինն է 20 ֆրանգ կանխիկ վճարելի։ Դիւրութեան համար կընդունինք նաեւ մաս առ մաս կանխիկ վճարումներ, ամսական 2 ֆրանգ հաշուելով, քանի՛ ամսի համար որ ուզուի։

«Արմէնիայի Ժանդակներ»ն իրենց սպացած մէկ օրինակ Արմենիային զատ, որի համար 20 ֆրանգ տարեկան բաժնորդագին պէտք է վճարեն, կրնան ուրիշների համար իրենց ծրարով Արմենիա բերել տալ քանի՛ օրինակ որ ուզեն, ամբողջ տարեշրջանին համար 10 ֆրանգ կամ ամսական 1 ֆրանգ միայն հաշուելով։

«Արմէնիայի Ժանդակներ»ի հետ խորհրդակցութեան ժողովի մը մէջ վերջերս որոշուած է նաեւ որ «Արմէնիայի Ժանդակներ»ի նշանակած անձերի հասցէին ուղղակի ղրկենք Արմենիան 2 ½ ֆր.ի տարբերութեամբ մը, այսինքն ամբողջ տարեշրջանի բաժնորդագին 12 ½ ֆրանգ (2 ½ տոլար) միայն հաշուելով։

«Արմէնիայի Ժանդակ» կը ճանչցուին անոնք միայն որոնք Ժանդակութեան կանոնագիրն ընդունած լինելով ամբողջովին կը կատարեն անոր համեմատ իրենց պարտականութիւնները, որով և «Արմէնիայի Ժանդակ»ութեան իրաւունքներն ալ կրնան վայելել։ Ով որ այդ կանոնագրի չէ համակերպած և անոր համեմատ իրրեւ «Արմէնիայի Ժանդակ» չէ արձանագրուած մեզ մօտ, Արմենիային ի նը. պատ իր ղրկած ոեւէ նուէրն, ի՛նչ քանակութեամբ ալ լինի, իրրեւ նուիրատուութիւն չնորհակալութեամբ կը հրատարակուի Արմենիայի մէջ, բայց ինք լոկ իրրեւ Արմենիային համակրող մը, նուիրատու մը կը համարուի և ոչ իրրեւ «Արմէնիայի Ժանդակ»։ Այդ պատճառաւ կը խնդրենք Արմենիայի բոլոր համակիրներէն իրենց ջանքեր կրկնապատկել Արմենիայի տարածման համար, որովհետեւ որքան աւելի տարածուի, այնքան աւելի պիտի յաջողի ու ծառայ գտնէ իր գաղափարական ոյժը Հայ ժողովրդին մէջ։

Թո՛ղ ամէն մէկ բաժնորդ այժմէն փութայ, իր բաժնորդագին կանխիկ ղրկելուն հետ մէկտեղ, մէկ նոր բաժնորդ ալ ինք աւելցնել 22րդ նոր տարեշրջանին համար։

Մ. փ.

ՄԻ ՔԱՆԻ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ «ԱԶԱՏ ԲԵՄ»Ի ԳՐԱԾՆԵՐԻՆ ԱՌԹՈՎ

(Շարունակութիւն 38րդ թուհն եւ վերջ)

Չպիտի պատասխանեմ «Ազատ Բեմ»ի ամերիկեան մասնաւոր թղթակից «Ուսերցի»ին, իմ վերջերս Ամերիկա այցելութեան առթիւ գրած սուտ ու սխալ լուրերին ու դիտողութիւններուն։ Այդ ճանապարհորդութիւն նոր է և դեռ թարմ է իր տպաւորութիւն ամէնքի յիշողութեան վրայ։ «Ազատ Բեմ»ի պէս թերթի մը որ իրեն նշանաբան ունեցած է վ. Հինչակեան կուսակցութեան չպատկանողներին նկատմամբ անուանարկութիւններ, սուտեր և զրպարտութիւններ տարածել ժողովրդին մէջ, «Ուսերցի»ին պէս ալ մասնաւոր թղթակից մը պէտք էր։ «Մանը գլորուեր, իր խուփն է գտեր» կըսէ ժողովրդական առած մը։

Իմ այս երկրորդ անգամ Ամերիկա այցելութենէս ունեցած տպաւորութիւնս «Արմէնիայի Ժանդակ»ին մէջ կուզեմ երկու տողով ցոյց տալ թէ «Ազատ Բեմ»ի մասնաւոր թղթակից Ուսերցին որչա՛փ անխղճաբար ու անամօթաբար յանգգնած է բացարձակ սուտեր տարածել նաեւ անմահ Մ. Աւետիսեանի ասկէ 17 տարիի չափ առաջ Ամերիկա ըրած ճանապարհորդութեան առթիւ, այնպիսի անձի մը որ իր ամբողջ կեանքի մէջ խօսքով, գրչով, գործով և վերջապէս գէնքով ալ կռուած է ազգային դատի պաշտպանութեան համար և փառաւորապէս նահատակուած և որի կոչիկներէն խրացները քակելու անգամ դեռ արժանի չեն «Ազատ Բեմ»ի յեղափոխական գործիչներն ու փարիսեցիները։ Անմահ Աւետիսեանի յանցանքն եղած է անշուշտ, «Ազատ Բեմ»ի մէջ անուանարկութեան արժանանալու համար, Արմենիային ներմուծողութեամբ համակրող և հաւատարմութեամբ աշխատակցող մ՛եղած լինելը։ Ի՛նչ մեծ քաջութիւն մեռած մարդէ մը հասցէին ալ զրպարտութիւնները չպրտելու համար, 17 տարի առաջուան ստայօդ պատմութիւններ յերիւրել այժմ երբ Աւետիսեան չկայ մէյմեզ անոնք հերքելու համար։ Բայց իրենց չինած սուտերի պոչերն այնչափ երկար են որ չէ կարելի պարտրկել։

Ցոյց տանք։

Ուսերցին կը գրէ. «Երբ Աւետիսեան Ամերիկա եկաւ՝ Թօփհանէլեան անոր հետ ընկերանալով սկսաւ յեղափոխութիւն քարոզել և հանգանակութիւններ ընել (1). 1889-1895ի տեղեկները Թօփհանէլեան և Աւետիս-

(1) Այդ միջոցին Ամերիկա գտնուած Հայ մը երբ կարդայ այս տողերը, պիտի ծիծաղի անշուշտ գրողին վրայ. բայց Թող քիչ մը համբերէ. քիչ մը վարը աւելի ծիծաղաշարժ սուտեր կան։ Եթէ Ամերիկաի մէջ ծիծաղ կը չարժեն այդ սուտերը, Եգիպտոս բաւական հեռուն է և հոն թերեւս հաւատացող միամիտներ կրնան գտնուիլ։

(1) Նկատող Մուշեղը իր դիմումով խնդրում էր Ազգային ժողովին, որ Ֆ. Ֆրիդնանսենի և Յալմար Բուրեի ճանապարհորդությունների ծախսերը հոգան պետական գանձարանից։ Ֆրիդնանսենի ճանապարհորդությունը Արկտիկական ծովերում տևել է 1888-1889 թթ., և Նանսենը իր ճանապարհորդության նկարագրությունը հրատարակել է «Ընդ Արկտիկական ծովերը» անունով։ Բուրեի ճանապարհորդությունը տևել է 1893-1896 թթ., և նրա նկարագրությունը հրատարակվել է «Ընդ Ասիա» անունով։ Ս. Ե.

(1) Տե՛ս վերևում հոդվածը «Ազգային ժողովի նիստերը»։ Ս. Ե.

ՏԵՂԱՆՔ

Ինչպես տպագրված էին մեր թղթակցությունները Ալեքսանդրապոլի գավառի Ղարաքիլիսայի գավառամասի Ջրաբերդ գյուղից, Ջրաբերդի գյուղական վարչությունը ստացել է 30 ռուբլի 7 կոպեկ տուգանք։

Ըստ որում, ինչպես հայտնի է մեզ, Ջրաբերդի գյուղական վարչությունը ոչնչով չի մեղավորվում այդ տուգանքի առաջ։

Ընդհակառակն, գյուղական վարչությունը ամեն կերպ ջանացել է կանխել այդ տուգանքի տրվելը։

Գ. Եղիկ Նա. Կախտունի

ԱՍՏՂՎԵԳՈ ՀԱՅՈՑ

Ա. Ա. Ա.

ՏՈՓՈՏ ՐԻԾԵԼՏՈՆ

30 տարի է ինչ ինձ ի վիճակի չէր վիճակ ընտրելու, ու բախտ Տօքթօր Ֆէլիքս Ռոտոլֆը ինձ ընտրեց։ Ես ընտրեցի նրան, որովհետև նա ինձ ամենից քիչ վնասակար թվաց։ Ես ընտրեցի նրան, որովհետև նա ինձ ամենից քիչ վնասակար թվաց։ Ես ընտրեցի նրան, որովհետև նա ինձ ամենից քիչ վնասակար թվաց։

Ֆրանսիական ընտրական օրէնքները (Certificat d'Études primaires) ինձ իրաւունք չեն տալիս ընտրելու կամ ընտրուելու։ Ես ընտրեցի նրան, որովհետև նա ինձ ամենից քիչ վնասակար թվաց։

Ես ընտրեցի նրան, որովհետև նա ինձ ամենից քիչ վնասակար թվաց։ Ես ընտրեցի նրան, որովհետև նա ինձ ամենից քիչ վնասակար թվաց

գործերի նախարար Տ. Դիքսոնի չաա ազդու ծանուցագիրը մը ղրկեց որ կ. Պոլսի դեսպանը յուլիս 26ին յանձնեց Բ. Դրան։ Իտալական կառավարութիւնն սպառնացած է զօրք ղըրկել Սիրէնայիք, որ սահմանակից է Ափրիկեան Տրիպոլիին, եթէ օսմանը չտալ իտալական կառավարութեան պահանջները։»

ՊԱՐՕԿԱՕՏԱՆ

Թէհրանէն կը հաղորդեն յուլիս 25ին. «Ներժ 5,000էն աւելի պարսիկներ ապաստանած են անգլիական դեսպանատունը։ կացութիւնը տագնապալի է։ Ժողովուրդը կը պահանջէ մեծ վէզիրի հրաժարը, կրօնաւորներու վերագարձը և օրինագրքի հրատարակումը։ կրօնաւորները Դուման հասած են որ չատ յաճախուած ուխտատեղի մ'է։»

— Թէհրանէն կը հեռագրեն յուլիս 30ին թէ Շահը պաշտօնանկ ըրաւ մեծ վէզիրը։

ՌՈՒՍԻԱ

Բարիզի «Էկօ տը Բարի» օրաթերթի լոնտոնեան թղթակցի գրածին նայելով, անգլիական կառավարութիւնն օտար կառավարութիւններու միտքն իմանալ ուզեր է, միաբանութեամբ դիւանագիտական դիմում մ'ընելու համար Բեդերպուրգ։ Արդէն Գերմանիա և Աւստրիա միասին խորհրդակցած են և կըսուի թէ իրենց թելադրութիւն ըրած են Բեդերպուրգ, ռուսական չարժման յետսախազաց ուղղութիւն մը տալով։ Անգլիա և Ֆրանսա կը փափագին որ ազատական ուղղութեամբ մը յառաջդիմէ Ռուսիա և աղոր համար ուրիշ տէրութիւններու դիտաւորութիւնները ալ իմանալով, իրենց գործակիցներ կուզեն գտնել, չթողելու համար Գերմանիային և իր դաշնակցին որ իրենց ուզածը խաղան Ռուսիոյ մէջ։

— Պետական խորհուրդն ալ, որ տեսակ մը Վերակոյտ ժողով (Sénat) էր, Պետական Դումային պէս դադրեցաւ կայսերական ուքազով։ Դատ ալ վերակազմութեան համար որոշուած է 1907 մարտ 5 թուականը։

— Ընկերվարականները յայտարարութիւններ ցրուելով ժողովրդին մէջ, կը քարոզեն ոտքի ելլել և տուրք վճարել ու զինուորական ծառայութիւն կատարելը մերժել։

— Բեդերպուրկի մէջ յուլիս 25ին քաղաքական նպատակով գումարուած ժողովի մը պատճառով ձերբակալուեցան բազմաթիւ ուսուցիչներ, փաստաբաններ և լուծուած Դումայի անդամներ, բայց յետոյ արձակուեցան բացի երեքէն։ Գործաւորներու մեծ բազմութիւն մը խռնուած էր այն տան առջեւ ուր այդ ժողով գումարուած էր. ասոնք աղմկալի կերպով բողոքեցին ոստիկանութեան կատարած այդ ձերբակալութիւններուն դէմ։ Զինաւոր ոստիկաններ ցրուեցին բազմութիւնը որոնց մէջէն երկու հոգի վիրաւորուեցան։

— Բեդերպուրկի մէջ ըմվոլվերներով զինուած անծանօթ անձերի խումբ մը յուլիս 28ին յանկարծ գրաւեց տպարան մը և անոր գլխաւոր պաշտօնեաները ձերբակալելէ և գործաւորներին դուրս ելնել արգիլելէ յետոյ, հեռաձայնն ալ իր հսկողութեան տակ առաւ որ տպարանին պաշտօնեաներն առանց իր գիտութեան չկրնան խօսակցիլ իրենց գործաւորներուն հետ։ Ըստոյ այդ անծանօթները լուծուած Դումաի վիպօրկ (Ֆինլանտիա) ապաստանած երեսփոխաններուն խմբագրած յայտարարութեան չարուածքը տեղաւորեցին արագատիպ մամուլի մը վրայ և 150,000 օրինակ տպագրելով 5 ժամ աշխատանքէ յետոյ առին տարին։ Ս'եկնած ատեն գործաւորներին արգիլեցին մէկ քառորդ ժամէ առաջ դուրս ելնել. իսկ աշխատանքի միջոցին դրսէն ներս եկած մարդերն ալ արգիլն վար դրած և չեին թողլատրած դուրս ելնել։

Հետաքրքրաշարժ մանրամասնութիւն մը. Անծանօթներն իրենց տը պագրական աշխատանք կատարած միջոցին, կրօնական թափօր մը որին կուղեկցէին հետիոտ և ձիաւոր ոստիկաններ, եկան գոհարանական մաղթանք մատուցին տպարանատան ճիշդ դիմացը գտնուող մատուռին մէջ և չիմացան թէ ի՛նչ կը դառնայ իրենց մօտ։

Գաւառներին մէջ ոստիկանութիւնը կը հսկէ տպարաններին վրայ, արգիլելու համար վիպօրկի յայտարարութեան տպագրութիւնը, թէեւ ամենայնիւ հարիւր հազար օրինակներով տարածուած է այն արդէն ամէն տեղ։

— Դումային լուծուելուն նոյն իսկ օրը, Ցարը վաւերացուց նոր օրէնք մը, որով 24 տարին լրացուցած բոլոր Ֆինլանտացիները (այր թէ կին) իրաւունք պիտի ունենան ընդհանուր քուէարկութեան մասնակցելու։

— Ռ. Դուռը զիջանելով Յամոս կղզիի Ընդհանուր ժողովի պահանջին, պաշտօնանկ ըրաւ Պիթիունոս իշխանն որ պէտք է անմիջապէս մեկնի կղզիէն։ Յամոսի իշխան նշանակուեցաւ քաղաքային պաշտօնեաներէն Տ. Կոստանդին Գարաթէոտորի։

ՉԱԿԱՅԻՆԱԿԱՆ ՅԻՇԵՐ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԻ ՄԷՋ

Ֆիլիպէի մէջ, յուլիս 16/29ի կիրակի օր, Պուլկարներէն կողմէն հակակրութեան մեծ ցոյցեր եղան Յոյներին դէմ։ Ցունական Թագի բոլոր տուներէն ազգակիները կոտրտեցին, 60էն աւելի յունական խանութներ փլուցին. նոյնպէս և անոնց դպրոցներն ու չատ մը սրճարանները։ Այդ գրգռուած ժողովուրդը գրաւեց Ֆիլիպէի մէջ գտնուած յունական 5 եկեղեցիներն ալ։ Բնաջինջ ըրին նաեւ Ադրիանուպոլսի միլիոնատէր Մարգալիի մեծարժէք գրադարանը Ոչ ոք չէ սպաննուած. մանաւանդ տեղեկութեան մը նայելով, Յոյներէն վարդապետը վիրաւորուեր է։ Զօրքերն անկարող գտնուեցան այդ ծայրայեղութիւններ զսպելու։

— Պուլկազէն և Սդանիմաքաէն եկած լուրերուն նայելով այդ տեղեր ալ հակայունական սաստիկ ցոյցեր եղեր են։ Պուլկազի մէջ յունական եկեղեցին, վարժարանը և ընթերցարանը քանդեր են։ Սդանիմաքաի մէջ արիւնահեղ անկարգութիւններ ծագեր և մի քանի մարդեր սպաննուեր են։

— Սոֆիայէն վերջերս եկած հեռագրի մը նայելով, Ֆիլիպէի խռովութիւնների միջոցին իր տան մէջ սպաննուեր է հելլենապատակ Մալիասիս փաստաբանը։ Պուլկարները յունական մայր-եկեղեցին ու առաջնորդարանը գրաւելով պուլկարական դրօշակ պարզեր են վրան։ Շատ սպաններ և պուլկար պաշտօնեաներ ներկայ գտնուեր են եղեր երբ Պուլկարները մայր-եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր պատարագ մատուցեր են, անոր գրաւման առթով։

— Սոֆիայէն եկած հեռագրի մը նայելով, հակայունական չարժուձը գաւառներուն մէջ սաստկանալու վրայ է։ Տօպրիչի մէջ ժողովուրդը գրաւեր է յունական եկեղեցի մը և չրջակայ գիւղերը գտնուած չատ մը վանքեր։ Ցունաստանի դիւանագիտական գործակատարը պուլկար իշխանապետութեան բողոքագիր մը տուաւ եղած ծայրայեղութիւններուն դէմ։ Ցոյները Թաթար-Բազարճըգէն փախչելով կապաստանին Ֆիլիպէ։ Ցոյները կըսեն Թէ տեղական պուլկար իշխանութիւնները ծայրայեղութիւններ գործող ամբոխին հետ համաձայն են։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալները.

Տօքթ. Կ. Ց. Փաշայեան Խան. Վիպական հատոր. ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ՊԸ ՂԱՏՈՆԱԿԱՆ ՄԵՐԸ. Վիպակ IV. Գինն է 25 սանդիմ. 1906. Տպարան կամպէքթ. Աղէքսանդրիա։

ՎԱՌՕ. Վիպակ V. Գինն է 25 սանդիմ. 1906 Տպարան կամպէքթ. Աղէքսանդրիա։

(Երկու սիրուն և հետաքրքրաշարժ վիպակներ են, Թիւրքիոյ հայերի գաւառական կեանքէն առնուած. Ա.ը հրատարակուած է 1890ին Զմիռնի «Արեւելեան Մամուլ»ին մէջ և Բ.ը 1894ին Կ. Պոլսի «Հայրենիք»ին մէջ. հիմա ալ առանձին տետրակներով լոյս ընծայուած են։ «Վառօ»ն նուիրուած է Հաճի Գալուստ Արխանեանի յիշատակին։)

ԹԻՒՐՔԻԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իրատէ մը ելած է որով 17,000 նոր զօրքեր դրօշակի տակ կը կանչուին, եէմէն երթալ ծառայելու համար։ Բերթէվ փաշայի նախագահութեամբ Պաղտատ ղրկուած յանձնաժողովը Դ. զօրաբանակի պահեստի զօրքերի բոլոր հրամատարները պաշտօնանկ ըրաւ։

— Թիւրքիոյ և Եգիպտոսի պատասխանատուները Էլ-Րաֆահ կը գտնուին այժմ ուր սահմանագծութեան խընդրին վրայ կը բանակցին։ Կ. Պոլսի անգլիական դեսպան Սըր Ն. Օ'Գօնորի պահանջին համեմատ, երկու կողմէն իրենց քարտէզներ գծած են որոնց վրայ կը վիճաբանուի։

— Բ. Դուռը կրէտէ կղզիի պաշտպան տէրութիւններին բողոքեց այն ցոյցի դէմ որ կրէտական Ազգային ժողովը ըրած էր Ցունաստանի հետ միացման իղձ յայտնելով։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԼՈՒՅՍ ՏԵՍԱԼ «ԱԱՓՐԻՋ»

Գրական, իւմօր-սատիրական ամսաթերթի IIIրդ հատորը եւ ուղարկուեց բաժնորդներին.

Բովանդակութիւն

1) Մի անկեղծ խոստովանութիւն «Ափրիջ»ի ընթերցողներին։ 2) կովկաս՝—աչխարհագրական մի նոր հայեացք։ 3) Մետրոպոլիտ Անտոնիի դասախօսութիւնը։ 4) Մեր նոր մարգարէն։ 5) Սոկրատ փիլիսոփան Ռուսիայում։ 6) Մարիա Սպերիդոնովա։ 7) Ներանք են... (Խորհրդաւոր գիշեր)։ 8) Ժամանակակից օկուլտիզմի նախիրատէլի կազմած արձանագրութիւններից (պրօտօկոլներից)։ 9) Ոսկրոյների վատ ազդեցութիւնը կովկասում։ 10) Ծիտիկ։ 11) Լուրեր, հնարագիրներ և յայտարարութիւններ։

ՆԿԱՐՆԵՐ

1) Շէյխ Թանի քրքիջը (ապօթէոս)։ 2) Կիսատափրած գառնուկներ։ 3) Պետական Դումայում (2 պատկեր)։ 4) Երկու կրակի մէջ, — բայց, ձուկը դեռահաս է ու չքնաղ։ 5) Ժամանակակից ենիչէրիներ։ 6) Մարիա Սպերիդոնովան բանդում։ 7) Վերի։ 8) Կովկասեան տկճոր։ 9) Սուվորին — Հայկական խնդրով զբաղուելիս։ 10) Կովկասեան նորագոյն բոյսերից։ 11) Բիւրօկրատը մանիֆեստացիանից տուն վերադառնալիս։ 12) Արդարադատութեան դուռը։

Երկոհ պրեմիայով «Ափրիջի» տարեկան բաժանորդագինն է Ռուսիայում 2 ռուբ. արտասահման, Մերիբերի, Մանչուրիայի և Անդրկովկասեան երկրի և այլ հեռաւոր երկիրների բաժանորդները վճարում են 2 ռ. 50 կոպէկ, իսկ առանձին համարը 15 կոպէկ։

Բաժանորդագրութիւնը շարունակուում է

Ն. Ս. Վեհ. Հայրիկի մեծադիր եւ գունաւոր պատկերը մամուլի տակ է, որ «Ափրիջ»ի 4րդ համարի հետ միասին, իբրեւ I պրեմիա, կուղարկուի մեր բաժանորդներին. իսկ ծանր կարժէ մէկ ռուբլի։ Արտասահմանի և այլ հեռաւոր երկիրների համար՝ մեզ մի օրինակը արժէ 1 ռուբլի 50 կոպէկ։

ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՓՕՓՐԱՀԱՆԵԱՆ

Գործարանատէր եգիպտական եւ թիւրքական գերբնտիր սիկարէդների եւ կտրուած ծխախոտի.

ՆԱԵԻ ՆԵՐԱՅՈՂ
Թիւրքական ընտիր ծխախոտի տերեւների.

Téléphon 5116 Madison Sq.
Հասցէ՝ M. G. Toprahanian
334 Fourth Ave.
(E.U. d'Amérique) New York

ՅՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՕՓՐԱՀԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷԼ

Le Gérant: François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie du Midi